

KO'P FUNKTIYALI BINOLARDA KOMMUNIKATSIYA TIZIMLARI

Tashkent Davlat Transport Universiteti

Katta o'qituvchi: Sabirova Shoista Mirayupovna

telefon: +998(97)1577675

sabirovashoista@gmail.com

Annotatsiya: Turli maqsadlardagi ob'yektlarni bitta binoga joylashtirish orqali, hajmiy shahar makonini optimallashtirishga erishiladi, bu esa o'z navbatida shahar hayotining boshqa ko'plab ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Yer va energiya resurslarini iqtisodiy echimini ta'minlash, megopolis aholisi uchun vaqtni tejash. Ish faoliyati o'zgarganda kompleksning ayrim hajmlarini moslashuvchan ravishda o'zgartirish imkoniyati tufayli biznesni rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratilmoqda.

Kalit so'zlar: Oqova suvni, suv ta'minoti, yong'inga qarshi, aholi, ko'p funksiyali.

Аннотация: размещая в одном здании объекты различного назначения, достигается оптимизация объемного городского пространства, что, в свою очередь, положительно сказывается на многих других показателях городской жизни. Обеспечение экономического решения земельных и энергетических ресурсов, экономия времени для жителей мегаполиса. Благоприятные условия для развития бизнеса создаются за счет возможности гибкого изменения отдельных объемов комплекса при изменении хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: сточные воды, водоснабжение, противопожарные, население, многофункциональные.

Abstract: by placing objects of various purposes in one building, optimization of the volumetric urban space is achieved, which, in turn, has a positive effect on many other indicators of urban life. Providing an economic solution to land and energy resources, saving time for residents of the metropolis. Favorable conditions for business development are created due to the possibility of flexible changes in individual volumes of the complex when economic activity changes.

Keywords: wastewater, water supply, fire protection, population, multifunctional.

Hozirgi kunda O'zbekistonni tanib bo'lmis darajaga etib kelishiga, albatta qurilish ishlarining hissasi katta. Kundan kunga baland-baland binolar, mexmonholar va x.z. larni qurilishi shaxarni ko'rkiga ko'rk qo'shmoqda. Albatta baland turar joy binolari bo'lganda, unda kommunikatsiya muammolari yuzaga keladi. Oqova suvni oqizishda, mavjud bo'lgan tarmoqqa oqova suvni tashlanishi, suv sarfini keskin oshishi

ana shu muammolarni oldini olish uchun, katta mahorat bilan yondashilgan kommunikatsiy loyiha ishi zarur bo'ladi.

Ko'p funktsiyali binolarni qurish - zamonaviy shahar qurilishini rivojlanishida muhim yo'nalishlaridan biridir.

Turli maqsadlardagi ob'ektlarni bitta binoga joylashtirish orqali, hajmiy shahar makonini optimallashtirishga erishiladi, bu esa o'z navbatida shahar hayotining boshqa ko'plab ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Yer va energiya resurslarini iqtisodiy echimini ta'minlash, megopolis aholisi uchun vaqtni tejash. Ish faoliyati o'zgarganda kompleksning ayrim hajmlarini moslashuvchan ravishda o'zgartirish imkoniyati tufayli biznesni rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratilmoqda.

Ko'p funktsiyali qurilish ob'ektining eng keng tarqalgan namunasi bu boy infratuzilmaga ega turar-joy binosi. Bunday uylarda yashovchilar soni bir necha mingga etishi mumkin, taxminan bir xil miqdordagi odamlar, shu jumladan "tashqi" mijozlar har kuni majmuaning infratuzilma obektlariga tashrif buyurishadi.

Ko'p funktsiyali bino, har bir ob'ektning o'ziga xosligi va xilma-xilligi tufayli funktsional to'plam, aholining ko'plab ehtiyojlarini ta'minlaydi. Majmuaning asosiy qismini turar-joy binolari tashkil etadi.

Infratuzilma qismi odatda savdo ob'ektlari bilan ifodalanishi mumkin, m'muriy, jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish, kommunal-maishiy maqsadlar uchun:

- umumiy ovqatlanish korxonalari, oziq-ovqat va sanoat tovarlari do'konlari;
- mehmonxonalar;
- sog'lomlashtirish va sport uchun mo'ljallangan ob'ektlar, shu jumladan kichik suzish havzalari bilan;
- ma'muriy idoralar;
- maktabgacha ta'lim muassasalari va qo'shimcha maktab ta'limi;
- maishiy xizmat ko'rsatish muassasalari, saunalar, kir yuvish xonalari, quruq tozalash, poyabzallarni ta'mirlash;
- sartaroshxonalar, go'zallik salonlari;

Infratuzilma ob'ektlari bitta binoning pastki qavatlarida joylashgan yoki bir necha qavatli turar-joy binolarini birlashtirgan stilobat hajmida. Umuman olganda, barcha infratuzilma ob'ektlari kam ishlashga ega va quyidagilarga xizmat qiladi.

Aholining kundalik, shoshilinch ehtiyojlarini ta'minlash (tashrif oldindan rejalashtirilgan va kamdan-kam uchraydigan yirik maxsus ob'ektlardan farqli o'laroq).

Bunday keng ko'lamlı binolarni yaratish loyihani puxta ishlab chiqishni talab qiladi:

Er ostidagi kommunikatsiy tizimlarini to'qnashib ketmasligini ta'minlash zarur.

Buning uchun avvalombor binonoga joylashadigan aholi va tashrif buyuruvchi mehmonlar oqimining aniq sonini bilish kerak, er usti va er osti to'xtash joylari, savdo uchun qulay sharoitni ta'minlash lozim.

Amaldagi qonunchilikda nazarda tutilgan yong'in, sanitariya xavfsizligi, shovqinni bartaraf qilish qoidalarini hisobga olish va ularga rioya qilish muhimdir.

Ushbu ob'ektlar xavfsiz va qulay yashash va odamlar yashashi uchun yuqori darajadagi kommunal obodonlashtirishni ta'minlashi kerak. Kommunal obodonlashtirishning muhim tarkibiy qismi suv ta'minoti va oqova tizimlardir.

Ushbu maqolaning maqsadi infratuzilma ob'ektlari majmuasi bo'lgan yirik turar-joy binolarining suv ta'minoti va oqova tizimlarini loyihalash tajribasini umumlashtirish, ushbu tizimlarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash va ma'lum bir ob'ektni loyihalashda ushbu ma'lumotlardan foydalanishdir.

Shahar suv ta'minoti tizimidan suv barcha ehtiyojlarni qondirish uchun kompleksga bir nechta kirish joylari orqali etkazib beriladi: maishiy ichimlik, yong'inga qarshi, ishlab chiqarish. Tizimning ishonchliligini oshirish uchun ulanish, qoyida tariqasida, turli xil usullarda amalga oshiriladi

Kompleksning suv ta'minoti tizimi alohida ishlab chiqilgan, ya'ni turli ehtiyojlar uchun suv o'zining alohida tarmoqlari orqali etkazib beriladi [1].

Uy-joy va ichimlik suvi ta'minoti tarmog'i bir zonali yoki ikki zonali bo'lishi mumkin – majmuaning turar-joy binolarining qavatiga qarab.

Tizimdagi 90m bosimni ushlab turishga imkon beradigan alohida yong'inga qarshi suv tizimi, yong'inni samarali o'chirishning kafolati: tarmoq uchastkalari halqalangan maxsus yong'in nasoslari ishga tushadi. Tabiiyki binoga yaqin joyda suv bilan ta'minlangan rezervuar joylashtiriladi. Yong'inga qarshi vositalar, yong'in kranlari bilan bir qatorda, avtomatik yoki yarim avtomatik purkagichlar yoki drenajlarni o'z ichiga oladi. Sprinklerlar binolarga o'rnatiladi.

Albatta ish bor joyda kamchiliklar ham bo'ladi. Qurilish sabab atrof muhit ancha ifloslandi buni tilga olmaslikni ilofi yo'q.

Aholining dam olish, hordiq chiqarish va sog'lomlashtirishni tashkil etish, shu jumladan er sathida hamda ekspluatatsiya qilingan tomlarda ham yashil zonalar yaratish, yashillashtirish bu ekologiyani ifloslanishini oldini olishga qo'shgan hissamiz bo'lar edi.

Foydalangan adabiyotlar

1. Transport ob'yektlarida yong'inga qarshi suv ta'minoti, U. Baxromov, Sh.M. Sabirova, Toshkent 2021. TDTU
- 2 Bekmirzaev, D., Mirzaev, I., Kishanov, R., Mansurova, N., & Sabirova, S. (2022). Study of the Mass Effect of a Complex Node of UnderGround Pipelines of Orthogonal Configuration Based on Real Earthquake Records. In *Proceedings of MPCPE 2021: Selected Papers* (pp. 371-383). Cham: Springer International Publishing.
3. Shoista, S., & Islomovna, M. F. (2023). Hydrostatics, Forces Acting on Liquids. *Miasto Przyszłości*, 33, 34-36.